

Nro. 34.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 26-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Auftriai Birodalom.

Morva Országban, a' Kromaueri uradalomhoz tartozó *Nagy-Tajász* nevü helységben, egy *Neubauer Lörintz* nevü lakos, a' múlt *Septemberi* rekrutirozas alkalmatosságával, tsupán Fels. Fejedelmünkhöz való szives jobbagyi hívségéből, három egy halsal született 22 elztendőös fiait, *Lörinczet, Márköt, és Józsejet*, a' kik mind hárman igen egészséges és jó növesu ifjak, Ő Felsége hadi szolgálatjára szánván, a' *Znaimi* kerületbeli Kormányiszékhez vitte, a' kik mind harman azon végre alkal-

matosoknak találtatván, assentirotztattak. Ezen sok tekintetben emlékezetre méltó dolog Ő Cs. K. Felsége kegyelmes színe eleibe terjesztetvén, azt különös megélegetéssel venni, és azon három rekru-ta attyoknak hivségét egy emlékeztető arany medalliaival kívánta Ő Felsége megjutalmaztatni, a'melly hogy közönséges helyen adattalsék nékie által, parantsolat adotott azon kerületbeli Kapitánynak. — Egyfzersmind egy olly kegyelmes rendelés adatott a' Fels. Cs. K. udvari hadi Kancellariának, hogy azon 3 katona fitzkót, édes attyok, és önön magok kívánságok szérént, ha lehetséges lehet, egy regementhez, és egy compániához adja, 's idővel talentomaikhoz, és magok viseletekhez képest promotealja.

Egy ezen folyó hólnapnak 13-ikán költ Cs. K. parantsolat szérént, ennekutánna senkinek sem szabad külső Országon, semminémü irást ki nyomtatattatni, hanemha azt előre a' Hazabeli Könyvisgálok eleibe terjeszti, 's széréktől szabadságot nyer annak külföldi sajtó alá való adására.

Német Ország.

A' Rastadti Congressuson lévő Német Deputatiónak által adattatott Francia ministeriális Pro-memoriának további folytatása:

A' 20-ik *Messzidori*, az az, 8-ik *Juliusi* vála-szában azt kívánta a' Német Deputatió, hogy határozatsék megvilágosán, mit kellyen az egyházi *Fundatióknak dependenciáikon* érteni? Ugyan akkor, a' midőn ezen szónak megvilágosittatását kívánta a' Német Deputatió, a' leg tágasabb értelemben vévén azt, maga megmagyarázta. Ahoz képest az alább irták is kélzek a' nevezett *dependenciákon*, az egyházi birtokokat, fundatiókat, ispotályokat, egyéb szegények számokra reudelt

institutumokat, universitásokat, iskolákat, árvák, s özvegyek fel-segélésekre tett hagyományokat, és többféle világi s egyházi corporatiókat érteni. És ezen által engedtetésben valamint az ingó, úgy az ingatlan jószágok is bé foglaltatódnak. Az interestesen lévő tőke pénzek azon részben lévő uradalmakhoz fognak tartozni, a' mellyekben vagyon az interestek bé vévő kalíza. — Az ezen jószágokon fekvő terhek, továbbá is azokon fognak maradni. — Ezen kérdésre nézve: kiéi fognak ezután lenni a' Rénus pal partyán lévő fundatióknak, Rénus jobb partyán lévő dependentiaik? ezt a' közönséges principiumot kelle ennekutánna meg tartani, hogy azok azon fejedelmeknek adattafsának által, a' kiknek uradalmaikban fekülznek.

5). Az alább irtaknak 4-ik *Messzidori*, az az, 22-ik *Juniusi* Jegyzéseknek 3-ik cikkelyében, az Imperialis Nemesség éránt tett rendelkezésekben semmi sem fog meg változtattatni. Az 1-ső *Thermidori* (19-ik *Juliusi*) Jegyzéseknek 5-ik cikkelyében oldalaslag tett meg jegyzéseket most leg utólszor ismét említik, hogy a' Német Országi Nemesség sorsának meg jobbitása erant tett kivanságai, a' Francia Respublikának sarkalatos principiumaival, és constitutionalis törvényeivel, mellyektől el távozni tellyelséggel nem lehet, egy átallyában ellenkeznek.

6). Már másutt is meg jegyzték azt az alább irtak, hogy valahányfzor ok igalságos kivanságaikból valamit engedtek, mind annyifzor alkalmatosságot vett a' Német Deputatió a' magáéinak szempontásokra, és mindenkor idegenebb lett ia' békéségnek tökéletességre való vitelétől. — Ez a' meg jegyzés leg inkább az adósságról szóló cikkelyt érdekli, a' melly igen fontos tárgy a' Német Birodalomra nézve, és a' melly éránt a' Directorium is minden lehető mérséklést mutatott. — E.

ről a' Fr. követségnek 14-ik *Floreáli* (3-ik *Mainisi*) Jegyzésében elsőben ki nyilatkoztatott cikkelyről, ekként emlekezett az 1-ső *Thermidori* Jegyzésében: „A' közönségesen bé vétetődött principium szerint, a' Fr. Republikának által engedtetett tárgyakon fekvő adófságok, a' compensatióra adatott tárgyakta tétetfelsenek által. Ez a' rendelés, a' melly alól még a' papi Választó fejedelmek sem vétetődnek ki, meg változhatatlan.“

„Még is mindazonáltal, a' békefséges alkudozásnak meg könnyebítésére nézve arra határozta meg magát a' Fr. Respublika, hogy a' tartományoknak és gyülekezeteknek adófságaik, ki vévén a' Francziák ellen folytatott háborúra tett költségeiket, az által engedtetett tartományokon maradjanak. Innén világosan ki tettik, hogy minden törvényesen tett, és a' tartományoknak, 's gyülekezeteknek közönséges szükségeikre fordított költségeknek terhétől meg kívánnya a' Fr. Kormányzék a' Német Birodalmat szabadítani, és hogy egyedül az ollyatén adófságokat akarja a' Rénus jobb partján lévő, 's compensatióban adattatandó vidékekre által tétettetni, a' mellyeket vagy önnön magok a' fejedelmek és uraságok tsináltak, vagy a' Német Ország által Fr. Respublika ellen inditatott háborúra fordítottak. És ez, valamiképen a' N. Birodalomra nézve igen hasznos, úgy a' Fr. Respublikára nézve is igen ditsőséges áldozat. — A' mi pedig a' Francia truppok által kívánt contributiók miatt tsinált adófságokat illeti; szükség leszen ezt megjegyezni, hogy nem a' Francia Nemzet, hanem Német Ország okozta a' háborút, és ez olly historica igazság, mellyet semminémű szin alatt nem lehet meg-tagadni. Hogyha tehát a' Francziák a' magok törvényes védelmezések végett kéntelének voltak a' Német földre által jönni, nem lehet az ott való tartózkodásokat nékiek vétkül tulajdonítani; nem lehet az az által okoztatott adófságot a' meg

nem támadó Statusra fordítani, hanem inkább azokra a' fejedelmekre, a' kik azt a' fegyver fogásra kényszerítették; következesképen reájok, és a' Birodalomra kell azon adótságok terhének háramlani. Illyenképen tellyefséggel el nem álhatnak az alább írták a' 28ik *Fructidori* (14-ik *Septemberi*) válasz adásoknak 2-ik cikkelyétől, melly a' jelenvalóban is bé vagyon foglaltatva, még pedig ezen hozzá adáissal, hogy a' mi a' Rénus két partyain fekvő tartományokat illeti, azokra nézve, azon adótságokat fogja a' Fr. Respublika magára vállalni, a' mellyek az annak esett Országának házára fordítottak.,,

(A többi másfszor következik.)

Nagy Britannia.

Soha sem vólt *Londonnak* nagyobb öröme annál, a' mellyet a' *Nelson* győzedelmének kellemetes híre benne gerjesztett, a' melly *Britanniának* minden ekkoráig történt tengeri győzedelmei közt legditsőségesebnek tartatik. Azt a' postát, a' ki ezen győzelemről szóló levéllel a' Királyhoz *Weymouthba* küldetett, egy uton álló tolvaj meg támadta, pénzét, 's papirofsait el vette; hanem mihelyt meg értette, hogy azon levelekben *Nelson* Admirálisnak Tuloni Fr. flottán vett ditsőséges győzedelme adatik a' Király tudtára, maga is nagyon örvendett, és vissza adván a' postának a' leveleket így szólott: *Siejs ezeket a' Királynak meg vinni!*

A' győzedelmes Angliai flottán lévő Anglus tisztek közzül némellyek eleven szinekkal festvén le az *Alexandria* mellett történt tengeri tsatát, a' többek közt azt jegyzték meg, hogy *Brüyes* Fr. Admirális kéfzen várta a' *Nelson* flottáját; hogy az ő oda lett érkezése előtt már hadi rendbe

állította hadakozó hajóit; hogy mihelyt *Nelson* oda ért, mingyárt meg kémelettette az ellenség erejét; hogy az ellenek ment Anglus hajók által döfvén a' Fr. linea hajók hadi rendjét, két tűz között fogták azokat, 's olly nagy zürzavarba ejtették, hogy magokat sem tudtak védelmezni; hogy a' Francia *Admirális* három sebét vévén a' teftén, egy ágyu golyóbis által két részre szakasztott.

Bonaparte Egyiptomi expeditiójáról ezeket írták *Londoni* barátjaiknak; hogy ő 5000 főből álló katonai őrizetet hagyott *Alexandriában*, és mind a' váraft, mind annak kikötő helyét jó védelmező állapotban helyhezette; hogy az ott lévő Fr. szállító hajóknak elrontásokra bombikészítő kemenczéket, és ágyuzó hajókat kért *Nelson* *Admirális* a' Török udvartól; hogy a' maga ostromló ágyuit *Alexandriában* hagyta *Bonaparte*; hogy *Kajró* városáig három tsatán kellett nékie által bujni; hogy a' fegyver, éhség, szomjuság, rettentő melegség, és nyavalyák sok katonáit meg eméltették; hogy *Szuez* és *Damiette* városoknak el foglaltatásokra is katonákat küldött, de minémü ki menetellel, nem tudatik; hogy egy talpallatni földel sem bir azon kívül, a' mellyenn meg állapodik 's a' t.

A' *Londoni* levelek is ilyenképen adják azt elő. Ellenben:

A' *Francia Respublika.*

barátjai és Zsurnalisták különbözőképen álmodoznak a' felől, a' *Palermoi* Fr. Consul *Lachevardiere* tudositása után, 's azt állitják *Bonaparte* Vezérről, hogy ő már *Syriában*, Asiának egy nevezetes tartományában légyen; hogy az *Alexandriai* commandirozó Fr. Generális, polgár *Kléber*, hideg vérrrel várja oda az *Oroszokat* (majd meg fogják azt ezek melegite-

ni) hogy már Szuez városát is el foglalták a' Francziák; hogy az *Eufrates* folyó viz felé vették utjokat, a' melly leg rövidebb a' nap napkeleti Indiára; hogy a' *Malabári* lakosok eleikbe menni, és segítségekre lenni készűlnek; hogy sok lovat, és tereh hordó tevéket szereztek Egyiptomban; hogy mihelyt a' *Malabári* tenger partokhoz ér *Bonaparte*, azonnal meg fogja ottan az Anglusokat támadni, és az Angliához tartozó Indiai örökségeknek el foglaltatások által, fog magának a' tengeren vízfűza jövetelre való utat készíteni; hogy már sok ezer emberrel szaporította ármádiáját, 's a. t. Ugy de ki által tudosítatott ő ezekről, híszten azon posta hajót, mellyet *Bonaparte* Tulonba akart vízfűza küldeni, *Nelson* Admiralis el fogatatta, és olly szoros vigyázat alá rekesztette az *Alexandriai* kikötő helyet, hogy abból senki se ki, sem be nem mehet az Anglusok hírek es akaratjok nélkül.

A Tulonból Korzvikába küldetett Fr. hajók szereutléssen vízfűza eveztek oda. A tengeri dolgokra ügyelő Fr. miniszter *Pleville Peley* a' Corzvirai szigetbe való menetelre parantsolatot vett.

Olasz Ország.

A' Fr. Directoriumnak, Cisalpina és Római Respublikák Constitutiójában tett változtatásai nem kevés idegenséget gerjesztettek azoknak patriota lakosaiban. Az utólsóbb Respublikának békételen lakosai töbnire Nápoly Országba költöztek által, és hazájokba küldözni szokott leveleik 's titkos embereik által kívánnyák a' békételenséget élelztetni, és terjesztetni. — A' miólta a' Cisalpina Respublikában az a' hir lábra kapott, hogy annak sokáig állandosága nem leszen, hanem, hogy ismét a' régi alkotmány fogna ottan fel állittatni, ujjabb erőt

és bátorságot vettek ennek meg nem hült barátjai, és ha újabb háború találna lenni Olaszországban, nehezen fogna azt a' Fr. Respublika maga valóságában meg tartani,

Azonközben, hogy *non puturam* ne essen rajtok, minden esetre készen tartják magokat. Az ott lévő Fr. ármádia naponként mind több több seregekkel szaporittatik. *Brüne* Fr. fő vezér pedig minden véghelyeket szorossan meg vizsgál, 's mindenütt megteszi a' szükséges rendelkezéseket. *October 5-ikén* Bononiában volt, a' honnan, az ott lévő truppoknak mustrájok után, *Módenába* és *Reggióba* utazott.

A' Római Respublikában ujjban 600000 piasterből álló erőszakos költsönözés irattatott ki, a' melly annak 8 osztályaira, azoknak nagyságok és népeiségekhez kepest fel is osztattatott. A' kinek 300 Skudinál kevesebb ezstendei jövedelme vagy; vagy a' kinek 8 gyermeke, és 1000 Skudi jövedelme vagyon ezstendönként, az semmit sem tartozik fizetni. — A' fizetésnek 2. hónap alatt, három egyenlő részben, végbe kell menni, vagy kész pénzben, vagy veretlen aranyban és ezüstben, vagy papirosban. — A' *Rómában* találtatott Fr. emigránsok meg fogattatván, az Angyal vári tömlöczbe tsukattak, 's minden írásaik le pészeltettek,

Nápoly Országban igen nagy tüzezséggel folyik a' hadi készületek. A' papság különösen segíti e' dologban a' Kormányzékot, a' mennyiben nemcsak magánosan, hanem a' közönséges helyeken is, a' vallásnak, Királynak, és a' Hazának fegyverrel való védelmezésére serkengetik férjfi halgatóikat. — Minthogy a' *Tuloni* Francia flottának Anglusok által lett elrontatása után egész bátorságban lehet *Sicilia*, minden ottan lévő ha-

di seregek Nápoly Országba menni parantsoltattak.

A' *Cagliari* városan történt fzerentsétlenségnek historiajához ezéket is hozzá kell adni. 1). hogy az Anglus Consul kvartélyán kívül, senki hajlékának nem kedveztek az ottan ki szállott Tunisi haramják, még a' Franczia Consulének sem, hanem minnekutánna mindenét fel dúlták, 's magát, feleséget, 's familiáját alsó köntösökből is ki vetkeztették volna, a' több foglyokkal együtt, porázra füzve a' hajóra vitték, és sok esedezése után botsátották vissza egézflen ki pufztittatott szállására. — 2). Hogy a' rabságra vitettek közt, sok fő emberek, papok, és hadi tisztek vóltának. — 3). Hogy azon affzony személyek, a' kik azon kegyetlen haramják dühös buja kívánságoknak nem engedtek, halállal petsételtek bé tizta életeket. 4) Hogy a' *Cagliari* kikötő helyben lévő Fr. fregátnak Comendánsa üzöbe vette ugyan a' Tunisi haramját, de utól nem érhette őket. — 5). Hogy a' Fr. Directorium válalta magára, a' rabságra vitetett személyek' óltsó arron való ki váltatásoknak, *Tunisi* Kormányfzék előtt leendő efzközöltetését.

Helvétziai Respublika.

Ezen köz Társaság' törvényhozó Tanátsai *October 4-ikén* tartották leg első gyülléseket *Lucern* városában. A' Directorium, melly elébb által ment oda azoknál, egy különös Jelentést küldött első gyüllésekbe, mellyben elsőben is fok fzerentsét kívánt el kezdett foglalatofságaiknak folytatásához, annakutánna árrol tudositotta őket, hogy *Arauból* lett el jövelelektől fogva, a' Fr. Respublikával kötött alliantziájoknak ratificaltatása is fel váltatott, és hogy a' Helvétziai Respublika mostani Constitu-

tionalis valósága tökéletese meg erősítettett légyen az által.

E' mellet árról is tudositotta a' Directorium a' két Tanátsot, hogy Európának környülállasai egy kevés idő alatt nagyon meg változtak, és hogy nem békefséget, hanem inkább háborut jelentenek annak tsillagzatjai, és mivel Hazájokat könnyen érdekelheti az ellenség, el kerülhetetlemül szükség léfzen azt jó védelmező állapotba helyheztetni, erre pedig sok költség kívántatik. — Egy második levelében nagyon közönte a' Directorium a' Schauenburg Fr. Generalis, és a' Helvéczzában lévő Fr. ármádiának képében, hogy közönséges meg határozás által nyilatkoztattak ki a' magok velek való meg elégedéseket. — Egyszersmind avval kérkedik a' Directorium, hogy tellyes bizodalommal viseltessének eránta a' Fr. Kormányfzék és a' Helvéczzában lévő Fr. Agensek 's Consulok.

A' 2-ik *Octoberi* Graubündeni tudositások szérént, azon Canton a' régi bé vett szokás szérént meg innepelvén a' régi szövetség napját, 's azon közönséges gyűllést tartvan, egy közönséges áhatatolságra szentelt napot rendelt, és 6000 főből álló önkényyén való hadi népet állított ki határjainak védelmezésére. E' mellett azon végzéseket, is, a' mellyeket nem régiben hozott a' közönséges gyűllesben, el törölte, és azt végzette, hogy a' *Chur*-ban lévő Fr. Residens *Guiott* polgár tovább ottan meg ne szenvedtessék,

Elegyes Történetek.

A' *Konstáncziná* polytan lévő Anglus követnek Lord *Spencer Smithnek*, egy igen gazdag szerszámokkal fel ékesített Arábiai paripát ajándekozott

a' Török Császár. — *Bonaparténak* egy olly levelet közlötté a' *Reis-Effendi* az Orosz és Anglus követekkel, a' mellyet egy Török fregat, egy Egyiptomból Tulonba utazni akaró Fr. posta hajótól vett el, és a' mellyből azt lehetett érteni, hogy legelsőben is *Bombay* ellen fogna *Bonaparte* marsirozni. — (*Bombay* napkeleti Indiának, Persiai tenger öbléhez nem messze fekvő tartománya, mellynek anyja városa hasonló nevet visel.) — A' Fényes Pörta igen kemény parantsolatot adott az eránt ki, hogy minden *Konstánczinápolyban* lévő Francziák jelentsék magokat 3. nap alatt. A' ki nem engedelmeskedik, spionnak tartatni, és mint ollyan meg is fog büntettetni. —

A' *Nelson* által el fogatott Francia tisztek, olly fel tétel mellett, hogy mind addig, mig fel nem váltatnak, nem fognak Anglia ellen szolgálni, haza botsátattak. — — A' Cs. K. Olasz Országai armadiánál sok Cisalpinus szökött katonák vesznek szolgálatot. — A' Római Respublika armadiája 40000 emberből állónak lenni mondatik, —

Az *Ankónai* erőtséget és kikötő helyet nagyon erősíteti a' Fr. Respublika. — Az *Adriaticumi* tengerben lévő Fr. hajók 4. Török kereskedő hajót rablottak ottan el. — A' leg vénebb emberek sem emlekeznek arra, hogy annyi pénz lett volna valaha *Londonban* és *Angliában*, mint most. — Egy bizonyos Európai hatalmas udvar hónaponkent 3000 tallért ad a' Sz. Pápának, a' ki minden külső pompa nélkül él Florentziának szomizedságában lévő *Carthusianusok* klástromában.

Az egész Batávia Respublikában el töröltettek a' czéhek, és az efféle több corporációk. — *Nelson* Admirálisnak és az ő győzedelmes flottáján

lévő Kapitányoknak polgári jutt ajándékozott *London* várása. — Azon brilliantos bokréta, melyet *Nelson* Admirálisnak, ajándékozott a' Török Császár, 8000 piafterre betsültetik. — A' *Corzirai* szigetben lévő Fr. katona őrizet 4000 före tétetődik. —

A' fényes *Porta* 100 ezer emberből álló ármádiát készít a' Francziák ellen. — A' Cs. K. Velencei fegyver-tárban, és ágyú öntő kementzékben éjjel nappal forr, a' munka. A' *Velencei* tartományokban öt annyi bor termett ez idén, mint az ennek-előtte való esztendőben. — *Moguncziában* el töröltetett az *Universitás*, mellynek helyében egy centralis iskola fog fel-állitatni. — A' *Nápoly* Országgal határos Római tartományoknak lakosait minden fegyvereiktől meg fosztották a' Francziák.

Magyar Ország.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Néhai Mélt. Buzini Gróf *Keglevics József*, Sz. István Apóst. Király vitézi Rendjének Commendatorja, Cs. K. fő Lovász Mester, Komornyik, és belső Status Tanatsos, Tekint. Torna Vármegyének Fő Ispánnya, Ő Excellentiája, a' múlt *Septemberben* Tornán meg halálozott, 's ugyan ott azon hónapnak 24-ikén, sok Vármegyebéli Nemes-ség jelenlétében fényes halotti pompával el is temtetett.

* * *

Igen idegen vendég az a' Magy. Haza állapotjának esmeretében a' ki azon hasznos, és a' mezeigazdaság tökellétéstérséretzélzó *Szarvasi* institutumot nem esméri, mellyet oda való *Evangelii-*

tus Predikátor T. T. *Tefchedik Sámuel* Ur egynéhány ezteendőekkel ennekelötte, tulajdon költségén ottan fel állított, 's olly tökéletességre is vitt, a' mellyen minden jó hazafinak szive örvendett, 's ezer meg ezer áldást mondott a' nevezett Tiszt. Ur fejére. — Sok olly jó ifjak neveltettek azon *Oeconomica* iskolában, a' kik már most, ki nagy uradalmakban, ki magok örökségeikben, ki más iskolákban, mint p. o. a' *Kézfthelyi Georgiconban*, előmenetelenen folytatták 's tanították a' mezei gazdaságot.

Minekutánna azon hasznos Institutum meg szaporodott, és a' fent nevezett Tiszt. Ur, magától elégtelen lett volna annak további fenn tartására: mostan uralkodó Fels. Fejedelmünk kegyelmes színe eleibé terjesztette a' maga ebbéli tehetetlenségét, 's segítségért esedezett JÖ Felsegénéél. Minekutánna tehát Fels. Uruuk, mind a' Fels. Kir. Helytartó Tanács, és Kir. Kamara, mind Tek. Békés Vármegye, és a' Nagy-Varadi Tudománybeli Kőrületnek Directoriuma által annak hasznos voltáról elegendőképen tudositatott volna, a' Magy. Nemzethez vonzó különös kegyelmessége szérent, következő czikkelyekből álló végzést méltoztatott a' fent nevezett *Szarvasi* industrialis Oskoláról, 's annak első alkotójáról ki adni.

1. Minthogy azon hasznos Institutum maga magát ajánlya, és egyedül a' Nemzeti industriának, és Oeconomianak tökéletéftítésére czéloz: tehát Ö Cs. K. Felsege is, mint Nemzetünknek jóltévő atya, kívánna azt meg erősíteni, 's kegyelmes izárnnyai alá venni.

2. Addig is, mig a' Kir. Magyar Universitásnál, és a' több Magy. Akademiáknál hasonló jó Institutumokat fel állítani lehetne, mind a' trivia-

lis, az az, falusi oskolák igazgatásokra készülő Candidatusok, mind mások, minden állapot- és valóságbeli különbség nélkül, a' fent nevezett, igen érdemes férfiú T. T. *Teschedik Sámuel* Ur igazgatása alatt oktattatásának a' mezei gazdaságnak minden czikkelyeiben, még pedig theoretice és practice, hogy ékkepen azon felette halznos Institutumnak halzna, mind az egész Magy. Hazara, mind az Ó Felsőge Izomfzéd tartományaira ki terjesztődjön.

3. E' végre, minden tudománybeli kerület, egy trivialis oskolára készülő Candidatust küldjön ezftendőnként azon Institutumba, a' kik abban való tudományaiknak el végződése után, T. T. *Teschedik Sámuel* Ur tanubizonyosság levele mellett, mások előtt, készületjeikhez illő hivatalokra emeltesének.

4. A' mennyi székes föld fog a' practica economica próba tételekre kívántatni, minél előbb lehet, annyi vétetődjön árendába a' közönséges Oskolai fundus által. — És, hogyha ezen mivelő földek távol esnének *Szarvastól*; tehát a' Tanítóknak és Tanulóknak alkalmatoóságokra nézve, egy nyári épület építettessen azokon, a' közönséges költségből. Melly etközöknek egyetlen egy végek a' lézzen, hogy ezen kir. óltalom alá vétetett közönséges economico-practicum Institutum Izerentses, és minden akadály nélkül való előmenetelt telhesen.

Végezetre arról is kegyelmes rendeléft méltoztatott Ó Felsőge tenni, hogy a' *Szarvasi* nemzeti oskola, valamint eddig, úgy ennekutanna is az *Augustana* Confession lévőeknek vigyazások, igazgatások alatt legyen, és hogy a' Nagy-Váradi tudománybeli kerület Directorának kórmánya, egyedül

ezen economico practicum Institutumra terjesztőd-
jék ki.

* * *

Heves Vármegyében, Gyöngyöfsön September 20-ik napján. Tekint. *Nagy Margit* Asszony, néhai *N. N.* és *Vitézlő Páldy Mihály* Úrnak nagy lelkű Özvegye, minekutánna egyetlen egy hajadon, és életének leg szebb virágjában el hervadt kis asszonyától meg fölztatott volna, tulajdon izorgalmatos gazdaszonysága által szerzett javait, leg jobb végre fordítani kívánván, városunk kebelében lévő 5-ik és 6-ik oskoláknak, mellyek mind ekkoráig, a' szükséges költségeknek hejánofsága miatt, fel nem állíthatottak, fel állítására 6000 forintokat ajándékozott. Melly adománya jóltévő Asszonyunknak a' Fels. Kir. Helytartó Tanács által Ö Kir. Felsege tronusa eleibe terjesztetvén, Ö Kir. Felsege is ezen köz Jónak előmozdítására tzelző szándékát a' nevezett kegyes Asszonyságnak kegyelmelsen tellyesíteni, és az eránt való Királyi rendeléseit már ki is adni méltoztatott, a' mellyek szerént a' majdan bé álló oskolai 179 $\frac{1}{2}$ -ik esztendőben, a' 6-ik oskolák városunkban el kezdődnek. A' Tanítók a' T. T. P. P. Franciscanusok közzül nevezettek ki, a' kik a' köz Jóhoz vonzó jó indulatjokból, a' fundationak kevés voltához képest, kevesebb fizetesért is, magokra válalták a' tanítást.

Éltesse az Ur Isten oskolainknak ezen nagy iflapját, kinek örökös emlékezetet érdemlő példáját mások is követni kívánván, oskolaink boldogságának föregbitesére szánt adományaikat naponként szaporitják. — Mi pedig arra ösztönöztetünk, hogy a' tanuló ifjuságnak, nemcsak polgár lakosainknál, hanem a' nagyobb Méltóságoknál és Nemelségnél is elegendő izállást kézfithelsünk, és ne

tsak a' tudományokban, hanem a' jó erköltsökben is gyarapithatsuk.

* * *

A' *Jászberényi* R. Catholica Gyülekezetnek nagy érdemü Plebánusát, T. T. *Rigó Ferencz* Urat a' *Dombói* Apáturságra emelni méltoztatott Fels. Urunk.

* * *

A' *Pétervárad*i Posta Controllor *Rasch István* Úr, azon rangal a' *Közzei* Cs. K. Fő Posta Hivatalhoz téteteti által, ennek helyére pedig az ezen Fő Posta Hivatalnál Expeditorságot ditsiretesen viselt *Cfányi István* Ur küdeliett.

* * *

Mélt. Gróf *Gyulay Ignác* Cs. K. General Major Urnak, Tek. *Arad* Vármegyében fekvő *Panad* nevü Kamaralis helységet, az avval határos *Sunka* nevezetü térséggel együtt adni méltoztatott Fels. Urunk.

D. D. S.